

Komünist Teoriler ve Türkiye'de Komünizm

İçeriği Yazan: [Hasan Ray](#) [1] Zaman: Cts, 09/02/2013 - 05:56

Yazar: Hasan RAY

Yazının Yazıldığı Tarih: 06.10.2012

"Bugüne kadarki tüm toplum tarihi, sınıf mücadeleleri tarihidir." diyerek başlar Marx ve Engels'in Komünist Manifesto'su.

Komünizmin öz itibarıyla vurguladığı, ekonomik gelişmelerin yarattığı toplumsal çatışmanın sonucunda gerçekleşen sınıf mücadelesidir. Bu çatışma burjuvazi ile proletaryayı meydana getirmiştir.

Komünizm bütünüyle bu çatışmayı noktalama arzusu içindedir. Bunun içindir ki özel mülkiyeti, burjuva mülkiyetini ortadan kaldırmak istemektedir. Kuramsal bir bütün olarak "paylaşma", "ortaklaşma" eğilimi içindedir. Tüm malların ortak kullanımı ile sınıfsız toplum hedeflemektedir.

* * **

[1- Marksist Teori](#)

[2- Leninist Teori](#)

[3- Trockist Teori](#)

[4- Maoist Teori](#)

[5- Stalist Teori](#)

[6- Anarko Komünist Teori](#)

[7- Dini Komünizm Teorisi](#)

[8- Avrupa Komünizmi Teorisi](#)

[9- Ulusal Komünizm Teorisi](#)

Marksist Teori:

Özgün bir siyasal felsefe olarak karşımıza çıkmaktadır. Marx'ın diyalektik materyalizm öğretisinin sınıflar arası mücadele ile işçi iktidarını ele aldığı sistemdir. Marksizm'in felsefi dayanağı, Hegel'in diyalektiğinin geliştirilmiş aşamasıdır. O'nun için Hegel'in tarihsel materyalizmi "baş üstü duran bir sistem"dir. Marx bu sistemi "ayakları üzerine dikmiştir."

Leninist Teori:

Marksizm'den esinlenilerek Lenin tarafından sistemleştirilen siyasi ve iktisadi düşüncedir. Lenin Marx'ın düşüncelerini şekillendirmiştir. Lenin'e göre devrim, gelişmemiş ülkelerden başlayacaktır. Marx ise aksini iddia etmekte ve kapitalizmin gelişmemiş ülkelerde görülemeyeceğini ileri sürmektedir.

Troçkist Teori:

Lev Troçki tarafından şekillendirilmiş felsefedir. Troçki, dünya çapında bir devrimin başarılı olabileceğini iddia etmektedir. Troçkizmin en önemli unsurları, tek ülkede sosyalizmin reddi, dünya devrimi fikri, enternasyonalin gerekliliğidir. Troçki'nin felsefesi Lenin'in felsefesi ile benzerlik göstermektedir. Troçki tek ülkede devrimin mümkün olamayacağını, toplum yapısının buna izin vermeyeceğini, kapitalizmin devrimi yeneceğini iddia etmiştir.

Maoist Teori:

Mao Zedong tarafından geliştirilmiş, Uzak Doğu ülkelerinin devrimini savunan, Asya tipi üretim tarzı esasına dayanan, işçi-köylü işbirliğini gerek gören siyasi felsefedir. Çin ve diğer Uzak Doğu ülkelerinin toplumsal yapısının Avrupa'da görülenden farklı olması, özellikle Çin'de köylü nüfusunun fazla olması Mao'yu bu kuramı geliştirmeye itmiştir.

Stalinist Teori:

Stalin'in Marksizm esasına dayalı görüşlerini barındıran yaklaşımıdır. Stalinizm'i diğer düşüncelerden ayıran önemli bazı noktalar vardır. Stalin kendini bir kuramcı yerine lider olarak görmüştür. Yine Stalin kendini SSCB'nin kurucusu olarak belirtmiş ve teorik yönden uzak durmuştur. Stalin'in bu yaklaşımı felsefesinin de özünü oluşturmaktadır. Stalin'e göre sosyalizm tek ülkede gerçekleşmelidir. Stalin'in düşüncesine karşı çıkanlar, O'nun Marksizm'i kullandığını ve Marksizm'e ihanet ettiğini söylerler. Keza Stalin'in felsefesi çelişkilerle ve risklerle doludur.

Anarko Komünist Teori:

Anarşist komünizm olarak da adlandırılır. Sosyalizm ve anarşizmi bir araya getiren yaklaşımdır. Kapitalizmle mücadelede toplumsal hareketi öne sürer. Devlet kontrolünü ve itaati reddeder. Çünkü iktidara sahip olanlar ile olmayanların arasında çatışma yaratacağı endişesini taşır. Bu çatışma da toplumsal hareketliliği ve devrim ruhunu yitirecektir. Ortak hareket etme bilinci ile kararların alınmasını şiddetle destekler.

Dini Komünizm Teorisi:

Felsefi teoriden çok iktisadi amaçlıdır. Devletin laik yapısı vurgulanmış, özgürlüklere ve dini değerlere saygı duyulmuştur. Bireylerin ihtiyaçlarına yönelik devletin dini yatırımlar yapmasını öne sürer.

Avrupa Komünizmi Teorisi:

Stalin'in düşüncesi sonucu meydana gelen ve Marksizm'i yorumlamakta sıkıntılara neden olan düşünce Avrupa'da büyük yankılar uyandırdı. Bunun üzerine Avrupa'da ki Marksist partiler Sovyet bloğuna karşı Avrupa sosyalizmini geliştirdiler. Ancak ilerleyen zamanlarda amaçlananın dışına çıkan ve direnç gösteremeyen Avrupa sosyalizmi çöktü. Partiler programlarını büyük ölçüde değiştirerek yollarına devam ettiler.

Ulusal Komünizm Teorisi:

Bolşevik Devrimi'nde önemli rol oynayan Sultan Galiyev'in düşünceleri çevresinde gelişmiştir. Temel olarak milliyetçilik, vatanseverlik, Türkçülük-Turancılık esasına dayalı bir komünizmi benimser. İslami propaganda yaparken sosyalist noktalardan da yararlanmış hatta bunu daha da ileriye taşımıştır.

* * *

Türkiye ve Marksizm

Türkiye'de solun kökeni 1918'e yani 1. Dünya Savaşı sonrası Osmanlı Devleti'nin topraklarının emperyalist güçler tarafından işgaline dayanır. Emperyalizme karşı duruşun sistematik ve kitlesel yanını teşkil eder. Bunun yanında radikal solun Türk topraklarındaki serüveni, toplumsal şartlar dolayısıyla kısa sürmüştür. Mustafa Suphi ve arkadaşlarının kurduğu, solun ilk yasal partisi olan TKP kısa sürede kapanmıştır.

1961 — 1980 Arası

1960 Sonrası, Türkiye'de sosyalizm mücadelesi ilk kez Türkiye İşçi Partisi (TİP) ile kitleselleşmiştir. Marksist-Leninist teorinin tartışılmaya ve yaygınlaşmaya başladığı bu yıllarda solun eylemleri ön plana çıkmıştır. Legal/illegal örgütlenmeler 1960 ve 1980 yılları arasına rastlamaktadır. Yine genç kuşağın komünizmle tanışması bu döneme denk gelir. DEV-GENÇ, THKO (TDKP, TKEP/L, TKEP, TİKB, TKİP (EKİM)), SGÖ, THKP-C (DGDF, DEV-YOL, DEV-SOL, THKP/C-HDÖ), TKP-ML gibi örgütler Türk komünizm mücadelesinde yer almıştır.

Yine aynı dönemde Marksist çizgide Türkiye Sosyalist İşçi Partisi (TSİP), Türkiye Emekçi Partisi (TEP), Sosyalist Devrim Partisi (SDP), Vatan Partisi (VP) gibi legal partiler kurulmuş ve kapatılmıştır.

1981 Sonrası

1971'de ki müdahale ile kesintiye uğrayan komünizm mücadelesi 1980'de tekrar dışlerini göstermiş ve sonuç yine aynı olmuştur. 650 bin gözaltı, 1 milyon 680 bin fişleme, 388 bin kişiye pasaport yasağı, 210 bin dava, 7 bin kadar ölüm cezası istemi, 517 ölüm cezası, 50 infaz, gözaltında kayıplar, faili meçhuller, binlerce ölüm olarak özetlenebilecek olan bu kıyım tablosu sonucunda solda adeta parçalanma yaşandı. Solun bir bölümündeki ideolojiszleşme, örgütlerin arkasındaki halk desteğindeki geri çekilme ile sonuçlandı. Ancak her şeye rağmen bazı sol guruplar, illegal sol siyasi partiler faaliyetlerini sürdürdüler. Legal siyasi partiler kuruldu, bir kısmı kapatıldı. Bazı solcular yurt dışına kaçmak zorunda kaldı, diğer bir kısmı yeni partiler kurdu ya da kurulan partilere katıldı. HEP, DEP, HADEP, EMEP'in başını çektiği ve Kürt kimliğini sahiplenen bir takım partiler ortaya çıktı. Ancak anayasaya aykırı oldukları gerekçesiyle kapatılmıştır.

iletisim@PolitikaDergisi.com

Yorumlar

Makale Yazımında Daha Fazla Özen Lütfen!

İçeriği Yazan: Mehmet ÇAĞIRICI Zaman: Paz, 10/02/2013 - 12:26

Öncelikle Marksizm'in insan toplumunu konu eden bir bilim dalı olduğunu unutmamak gerekir. Dolayısı ile her bilim dalı gibi Marksizm ile de çok **ciddi ve titiz bir özenle** uğraşmak gerekir. Bilimin doğası gereği; hele bu bilim dalı çok karmaşık bir yapı ve gelişim gösteren toplumsal hareketleri inceliyorsa, bir bilim dalı içinde çok değişik ve farklı teorilerin geliştirilmiş olması da doğaldır. Bu teorilerin ve bunların farklı zamanlarda ve yerlerde somut koşullarda uygulamalarının bilinmesi ve öğrenilmesi elbette yararlıdır.

Ancak ne yazık ki Sayın Hasan RAY 'ın buradaki yazısında "Politikadergisi" portalı okuyucularına adeta bir ansiklopedik bilgi düzenlemesi gibi Marksist bazı kavramların ve bazı Marksist düşünürlerin teorilerini sıralaması; çok basit, yüzeysel, kulaktan dolma ve birçok hatalı bilgilerle dolu bir bilgilendirme biçimindedir.

Örneğin yazar, yazısının daha başında "**Komünizmin öz itibarıyla vurguladığı, ekonomik**

gelişmelerin yarattığı toplumsal çatışmanın sonucunda gerçekleşen sınıf mücadelesidir. Bu çatışma burjuvazi ile proletaryayı meydana getirmiştir." diyor. Yani ona göre sınıf mücadelesi, **"burjuvazi ile proletaryayı meydana getirmiştir."**

Bu cümlelerin bir mantığı var mı? Ona göre işçi sınıfı ve burjuvazi, sınıf mücadelesi sonucunda ortaya çıkmıştır. Olmayan, mücadele sonucunda meydana gelen sınıfların mücadelesi olabilir mi? Bu olgunun doğru anlatımı; kapitalizm öncesi üretim araçlarında özel mülkiyetin egemen olduğu basit meta üretim tarzında, emtia pazarlarında düzensiz ve spontane oluşan arz ve talep dengesinin dalgalanmaları sonucu mülkiyetini kaybedenler işçi sınıfını, fazla ürün üretenler ve mülklerine yeni mülk katanlar ise sermaye sınıfını meydana getirmiştir. Bu iki ana sınıf, topluma geçmişten kalan köylüler ve esnafla birlikte kapitalist sistemin sosyal yapısını oluşturmaktadırlar. Ve bu sınıfların arasında ekonomik, siyasi ve ideolojik alanlarda sınıf mücadelesi sürekli devam etmektedir.

Yazar; kavramları, ifade ettikleri anlamlarının somut tarihi ve coğrafik koşullara bağlı olduğu gerçeğini dikkate almadan veya tarihsel gerçeklere uymayan bazı değerlendirmeler yapmaktadır.

Örneğin ona göre **"Lenin'e göre devrim, gelişmemiş ülkelerden başlayacaktır. Marks ise aksini iddia etmekte ve kapitalizmin gelişmemiş ülkelerde görülemeyeceğini"** ileri sürmektedir.

Bir defa K. Marks öldüğünde Lenin henüz 10 yaşında bir çocuktur. Aralarında en az iki kuşak fark vardır. Marks zamanında **kapitalizm** Batı Avrupa'da henüz **özgür** rekabetçi, **devrimci** gelişim dönemini yaşarken Lenin zamanında kapitalizm artık tekeli, asalak ve gerici dönemi olan **emperyalizme** dönüşmüştür.

Ayrıca Lenin hiç bir zaman **"devrim, gelişmemiş ülkelerden başlayacaktır."** tezini savunmamıştır. Tam tersine; I. Dünya savaşından çok perişan olarak ayrılan Çarlık Rusya'sının Avrupa'da **"emperyalizmin en zayıf halkası"** olduğu tespitini yaparak, işçi devriminin Rusya'da olabileceğini ön görmüştür ki bu da yaşam ve tarih tarafından doğrulanmıştır.

Üçüncü bir başka örnek: **"İşçi Köylü ittifakı"** tezini geliştiren Mao değil, Lenin'dir! Mao sadece Lenin'in bu tezini Çin devriminde kendi ülke koşullarında başarıyla uygulamıştır. Lenin; ölümünden önce, 1917 Ekim devrimiyle iktidara gelen Rus proletaryasının artan burjuvaların saldırısı karşısında ayakta kalabilmesinin koşulu olarak **"işçi köylü ittifakının olduğu"** tezini savunarak bunu sağlamak için NEP (Yeni Ekonomik Politika) adı altında yeni bir ekonomi politika geliştirmiştir.

Bütün bu örneklerde de görüldüğü gibi bir dizi yalan-yanlış görüşler burada Marksizm adına sergilenmektedir. İşaret ettiğimiz örnekler dışında bu yazıda eleştirilebilecek daha birçok konular var!

Yanlış anlaşılmasın! Sayın Hasan RAY 'ın iyi niyetinden asla şüphe etmiyorum. Ama üzerinde makale yazılan konuların iyice incelenmesi ve doğru ve gerçeğe uygun düşüncelerin ifade edilmesi, okuyucularda kafa ve kavram kargaşasına neden olmaması açısından çok büyük önem taşıyor.

Saygılar.

Sayın Mehmet Çağırıcı,

İçeriği Yazan: Yazar(Doğrulanmamış) Zaman: Paz, 10/02/2013 - 23:17

Sayın Mehmet Çağırıcı, öncelikle değerli yorumlarınız ve bilgileriniz için teşekkür ederim. Eleştirmek/eleştirilmek insanı doğruya götürecektir. Söylediklerinizi dikkate alacağımdan emin olabilirsiniz. Bilimsel bir nitelik taşımamakla beraber, daha çok "fıkra" tarzı bir yazın olarak görmenizi rica ederim. Geliştirilmeye ve ıslah edilmeye açık bir yazı.

Eğer geliştirilmesi için bana öneriniz, tavsiyeniz olursa lütfen bundan sakınmayın. En küçük fikrinizi "çığ" olarak göreceğimden şüpheniz olmasın.

Saygılarımı sunuyor, başarılar diliyorum.

Hasan RAY

hsn.ry@hotmail.com

Sayın Hasan RAY

İçeriği Yazan: Mehmet ÇAĞIRICI Zaman: Pzt, 11/02/2013 - 11:06

Özellikle eleştirilerime hoş görülme ve yapıcı bir yaklaşım sergilemen takdire şayan bir tutum.. Bu davranışınız için çok teşekkür ederim.

Biliyorum; ülkemizin gençliğinde yeni bilgilere, özellikle insanlığı derinden etkileyen ideolojilere büyük bir açıklıkla derin bir ilgi var. Bunun için en iyi önerim, bu konuları içeren kitap ve yayınları bol bol okumaktır.

Marksizm, aslında bir yöntemdir. Marksizm; içinde yaşadığımız toplumu, dünyayı, ülkemizde olup bitenlerin temel nedenlerini, tarihi vs. anlamak için kullanılabileceğimiz bilimsel bir kılavuздur.

Şu veya bu gerekçeyle toplumu değiştirmek isteyen herkes öncelikle onun iç temel niteliklerini, iç dinamiklerin davranış eğilimlerini, bu arada sınıf mücadelesini, sınıf mücadelesinin biçimlerini vs. iyi bilmek zorundadır. İşte bu konuda Marksist kavramlar, teoriler, ilkeler bize yardım eden ideolojik unsurlardır, araçlardır.

Ancak toplumu ve toplumsal olayları anlamak için yapacağımız analizler, yorumlar, değerlendirmeler için hiç bir zaman Marksist kavramlar, teoriler, fikirler "**hareket noktamız**" olmamalıdır. Tam tersine her yorum ve analiz mutlaka yaşanan gerçeklere, somut verilere dayanmalıdır. Marksist kavramlar, teoriler, ilkeler yaşanan gerçeklerle organik, canlı ilişki kurabildiği ölçüde gerçek anlamlarını kazanırlar ve insanlar arasında etkili olurlar. Yani hiç bir fikir, teori vs. yaşamdan kopuk olmamalıdır. Bizzat Marksizm bunu böyle emreder. Karl Marks'a göre "**Her zaman somut durumun somut analizi esastır.**"

Kolay gelsin ve çalışmalarınızda başarı dilekleriyle

Tekrar Saygılar.

- [Bilim/Kuramsal](#) [2]
- [İç Siyasa](#) [3]
- [Toplumsal](#) [4]

Kaynak URL (29/04/2024 - 13:14 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/okur-makale/komunist-teoriler-ve-turkiyede-komunizm>

Bağlantılar:

- [1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/hasan-ray>
- [2] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/bilimkuramsal>
- [3] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>
- [4] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>